

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **Agile IVU s. r. o.,** se sídlem Františkánská 502/6, Brno, zastoupeného JUDr. Martinou Řezníčkovou, advokátkou se sídlem Zelný trh 12, Brno, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Brně,** se sídlem nám. Svobody 4, Brno, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 18. 11. 2009, č. j. 31 Ca 104/2009 - 53,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému usnesení Krajského soudu v Brně. Tímto usnesením krajský soud odmítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 6. 2007, č. j. 10600/07-1300-701473, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti platebnímu výměru na daň z přidané hodnoty za zdaňovací období březen 2005.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel souhlasí s konstatováním krajského soudu, že doručení písemností, spočívající v osobním převzetí adresátem, je právní skutečností, která nastane bez ohledu na obsah správního spisu, nemá však za to, že tato skutečnost nastala. Jestliže bylo úkolem správního orgánu prokázat doručení písemnosti, měla být tato situace ověřena najisto, a to tím spíše, jestliže

tuto skutečnost v podstatě vylučoval i tehdejší právní zástupce JUDr. Andrýsek, kdy se stěžovatel domáhal procesní formy jeho tvrzení – svědecké výpovědi, na což krajský soud nereagoval. Dle stěžovatele není pravdou konstatování krajského soudu, že soud nemá žádný důvod zjištění žalovaného podepřená obsahem správního spisu zpochybňovat. Dle stěžovatele je takový postup soudu porušením práva na spravedlivý proces, tak jak konstatoval Ústavní soud ve svém nálezu III. ÚS 2110/07, neboť mezi aspekty práva na spravedlivý proces náleží právo na řádné odůvodnění rozhodnutí a zákaz libovůle při rozhodování soudů. Doručení do vlastních rukou, právě na rozdíl od prostého doručení předpokládá, že zásilka bude doručovatelem vydána pouze příjemci, nikoli jiné osobě zdržující se v místě doručování. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí jsou dle ust. § 32 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, (dále jen zákon o správě daní) právně účinná jen tehdy, jsou-li řádně doručena nebo sdělena, nebyla přes snahu stěžovatele skutečnost doručení postavena najisto. Krajský soud stěžovateli ochranu ve formě rovnosti zbraní neposkytl a navíc nezdůvodnil, proč neprovedl jako navržené důkazy písemné prohlášení JUDr. Andrýska a jeho svědeckou výpověď.

Stěžovatel uvádí, že jeho tehdejší zástupce používal v ostatních případech zcela ustálenou formu podpisu, která se v daném případě odlišovala od podpisu na předmětné doručence. Pokud by písemnost zástupce stěžovatele obdržel, zcela jistě by reagoval naprosto stejně jako v případě souvisejících zdaňovacích období za měsíce duben a květen 2005. Rozhodnutí žalovaného č. j. 10600/07-1300-701473 ze dne 28. 6. 2007, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatele proti platebnímu výměru na dani z přidané hodnoty za měsíc březen 2005, právní zástupce nikdy nepřevzal, neboť na listině představující kopii doručenky se zjevně nevyskytuje jeho podpis. Stěžovateli bylo předmětné rozhodnutí doručeno až dnem 13. 5. 2009, nikoli již dne 9. 7. 2007.

Stěžovatel rovněž namítá nesprávné dokazování stran meritorního posouzení zdanitelného plnění za předmětné zdaňovací období a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Krajského soudu v Brně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 23. 3. 2010 uvádí, že usnesení krajského soudu je přezkoumatelné a bylo vydáno v souladu se zákonem. Písemnost byla řádně doručena dne 9. 7. 2007 zástupci stěžovatele JUDr. Andrýskovi, o čemž svědčí jednak kopie doručenky a dále originál úhrnného dodacího listu doporučených zásilek, který je součástí správního spisu. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud předně uvádí, že je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení krajského soudu; neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud považuje za vhodné předeslat, že jeho úkolem je přezkoumat správnost postupu použitého krajským soudem při odmítnutí žaloby pro její opožděnost a nepřísluší mu meritorně přezkoumávat rozhodnutí žalovaného stran sporného uskutečnění zdanitelného plnění vč. procesu dokazování v daňovém řízení, jeho zákonnost.

V dané věci Krajský soud v Brně odmítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 6. 2007, č. j. 10600/07-1300-701473 s odůvodněním, že rozhodnutí žalovaného bylo prokazatelně doručeno dne 9. 7. 2007 a žaloba podaná až dne 25. 6. 2009 byla podána opožděně.

Není sporu o tom, že řízení ve správním soudnictví je plně ovládáno zásadou dispoziční a je proto vždy jen na žalobci, zda proti rozhodnutí správního orgánu jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, podá žalobu u soudu či nikoliv. Je pouze na žalobci, aby v případě, kdy se bude domáhat ochrany svých práv žalobou u soudu, tak učinil v zákonem stanovené lhůtě, v žalobě jasně vymezil, které výroky správního rozhodnutí napadá a v žalobních bodech pak specifikoval, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (§ 71 s. ř. s).

Možnost napadení pravomocného správního rozhodnutí a zejména možnost jeho zrušení soudem je bezesporu určitým zásahem do principu právní jistoty. Podle § 46 odst. 1 písm. b) in fine s. ř. s. soud usnesením odmítne návrh, jestliže byl podán opožděně. Podle ust. § 72 odst. 1 ve spojení s § 65 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podat v poměrně krátké lhůtě, a to do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou; lhůta je zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje. Jen v této lhůtě je možno žalobu rozšířit, tedy i uvádět další žalobní důvody. Zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout (§ 72 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

Zjistí-li krajský soud opožděnost žaloby, je povinen v každé fázi řízení o ní (samozřejmě pouze do vydání rozhodnutí, jímž se řízení o věci končí) tuto skutečnost zohlednit a se žalobou naložit způsobem, který zákon předvídá, tedy ji podle § 46 odst. 1 písm. b) in fine s. ř. s. odmítnout. Smyslem a účelem ust. § 72 odst. 4 s. ř. s. je nepochybně stanovení bezvýjimečné povinnosti žalobce podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu včas a vyloučení věcné projednatelnosti opožděně podaných žalob. Pokud není lhůta pro podání žaloby dodržena, nemůže soud zkoumat, z jakých důvodů lhůta dodržena nebyla ani přihlížet k důvodům, které vedly k jejímu překročení, popřípadě zkoumat, čím zaviněním nebo v důsledku jakých skutečností k překročení lhůty došlo. Soud se však musí zabývat tvrzením žalobce o tom, že má za to, že žalobu podává včas, byť z hlediska doby, ve které tak činí, se může žaloba jevit jako zjevně opožděná. V takovém případě soud musí zkoumat, zda bylo rozhodnutí řádně oznámeno (zákonem stanoveným postupem doručeno) a zda tedy lhůta pro podání žaloby počala vůbec běžet.

Z výše uvedeného vyplývá, že lhůta pro podání žaloby je odvozována od okamžiku, kdy je rozhodnutí správního orgánu účastníku řízení oznámeno. Oznámení rozhodnutí je

nezbytnou podmínkou pro to, aby s výrokem správního rozhodnutí o právu nebo povinnosti mohly být spojovány i jeho závazné právní následky, neboť teprve tehdy je dána jeho nezměnitelnost a závaznost. V případě rozhodnutí odvolacího orgánu v daňovém řízení, proti němuž se nelze dále odvolat, nabývá rozhodnutí, jestliže bylo oznámeno příjemci, stejným okamžikem i právní moci (§ 32 odst. 1 a odst. 12 zákona o správě daní). Z procesního hlediska tak jde o konečný výsledek určitého postupu správního orgánu, přičemž právní moc je obligatorní vlastností rozhodnutí vydaných v daňovém řízení.

Dle ust. § 31 odst. 8 písm. a) zákona o správě daní prokazuje správce daně doručení vlastních písemností daňovému subjektu. Ustanovení § 17 odst. 12 zákona o správě daní pak stanoví, že „*dokladem o doručení písemnosti příjemci je řádně vyplněná doručenka. Jsou-li o doručení pochybnosti ..., lze doručení prokázat jiným vhodným způsobem*“.

Důkazní břemeno k prokázání doručení písemností do vlastních rukou nese podle § 31 odst. 8 písm. a) zákona o správě daní primárně správce daně. V souladu s § 17 odst. 12 cit. zákona o správě daní správce daně prokazuje toto doručení především řádně vyplněnou doručenkou. O povaze doručenky, jejích náležitostech a její důkazní hodnotě uvedené ustanovení nevypovídá. Z druhé věty tohoto ustanovení je však patrné, že doručenka je dostačujícím dokladem o doručení tehdy, nejsou-li o doručení pochybnosti. I v daňovém řízení lze tedy zásadně vycházet z údajů uvedených na doručence, ovšem jen tehdy, není-li doručení zpochybněno. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 23. 9. 2010, č. j. 5 Afs 31/2010 -105 uvedl: „*Aby mohla být vyvrácena správnost údajů o doručení obsažených na doručence, musí příjemce rozhodnutí především tvrdit a prokázat skutečnosti vedoucí k závěru, že údaje na doručence nejsou pravdivé.*“(přist. www.nssoud.cz). Průkazem o doručení písemnosti doručované prostřednictvím zásilky je tedy řádně vyplněná doručenka (dodejka). Na ní je třeba rovněž výslovně uvést, bylo-li převzetí písemnosti odepřeno.

Z ust. § 31 odst. 8 písm. a) zákona o správě daní za použití ustanovení § 17 odst. 12 cit. zákona vyplývá, že správce daně prokazuje doručení řádně vyplněnou doručenkou. Teprve pokud by ve smyslu ust. § 17 odst. 12 cit. zákona vyvstaly důvodné pochybnosti o tom, zda příslušná písemnost byla doručena do vlastních rukou adresáta, prokazuje správce daně doručení jiným vhodným způsobem. Důkazní břemeno ohledně prokázání důvodných pochybností pak leží na daňovém subjektu, který hodlá doručení písemnosti zpochybnit. Daňový subjekt musí předložit taková skutková tvrzení, která jsou skutečně způsobilá doručení zpochybnit, neboť vytvářejí věrohodnou verzi reality, podle níž předmětná zásilka doručena nebyla. Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 29. 11. 2007, č. j. 1 Afs 7/2007 – 169 (přist. na www.nssoud.cz), uvedl, že „*ne každá námitka vznesená proti doručení musí být relevantní, ale pouze taková, která je schopna verzi reality, z níž vycházely finanční orgány, relevantně zpochybnit. Opačný výklad citovaných ustanovení daňového řádu by vedl k absurdním důsledkům, neboť by umožňoval adresátovi zásilky z obstrukčních důvodů popírat doručení jakékoli písemnosti pouhým vyjádřením, že mu nebylo doručeno, přičemž by bez dalšího vznikala povinnost finančních orgánů provádět k této otázce dokazování*“.

Pro posouzení včasnosti, resp. opožděnosti žaloby krajským soudem byl rozhodujícím činitelem okamžik doručení rozhodnutí ze dne 28. 6. 2007, č. j. 10600/07-

1300-701473. Krajský soud shodně s žalovaným posoudil předmětné důkazní prostředky jako dostačující k prokázání skutečnosti o tom, že došlo k doručení dne 9. 7. 2007. Krajský soud v odůvodnění usnesení nyní napadeném kasační stížností zdůraznil, že v daném případě bylo zřejmé, že tvrzení žalovaného o prokazatelném doručení dne 9. 7. 2007 mají ve správním spise oporu. Žalovaný doručoval výše uvedenou písemnost tehdejšímu zástupci stěžovatele JUDr. Andrýskovi. Součástí správního spisu není originál dodejky a listiny o nabytí právní moci ze dne 13. 7. 2007, nýbrž pouze kopie těchto písemností. Žalovaný z důvodu prokázání doručení vyzval Českou poštu s. p. ke sdělení údajů o dodání předmětné zásilky. Česká pošta s. p. žalovanému přípisem ze dne 7. 9. 2009 sdělila, že doporučená zásilka, jejímž obsahem bylo napadené rozhodnutí, bylo po neúspěšném pokusu o doručení na adresu JUDr. Igor Andrýsek, advokát, Mezírka 1, 659 16 Brno, uložena dne 3. 7. 2007. Dne 9. 7. 2007 bylo učiněno opakované doručení zásilky, přičemž toho dne ji převzal příjemce osobně. Dokladem o uvedeném je originál úhrnného dodacího lístku doporučených zásilek, který je rovněž součástí správního spisu. Převzetí zásilky bylo stvrzeno jeho jménem a příjmením, razítkem advokáta, podpisem a číslem občanského průkazu č. 108118632. Číslo občanského průkazu zástupce stěžovatele na úhrnném dodacím lístku bylo totožné s číslem občanského průkazu zástupce stěžovatele, kterým se prokazoval např. u ústního jednání dne 5. 1. 2007. K námitce stěžovatele, že předmětná dodejka nebyla podepsána JUDr. Andrýskem, a dále, že přebírání zásilek osobně advokátem je praxí atypickou, krajský soud uvedl, že podstatné v dané věci je, že stěžovatel sám své tvrzení ničím nedoložil a žádným důkazem nepodpořil. Přebírání zásilek osobně advokátem je zcela v souladu se zákonem, tato praxe není nikterak neobvyklá a nemůže zpochybnit doručení napadeného rozhodnutí.

Krajský soud uzavřel, že nemá důvodu zjištění žalovaného podepřená obsahem správního spisu zpochybňovat, neboť neexistuje žádný důkaz o opaku, když tvrzení stěžovatele o včasnosti žaloby, že podpis právního zástupce není jeho podpisem, se opírá jen o osamocené a ničím nepodložené tvrzení.

S uvedeným zhodnocením se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje. Tvrdil-li stěžovatel, že zástupce JUDr. Andrýsek nepřebíral písemnosti a nejedná se o jeho podpis, neposkytl stěžovatel tomuto tvrzení žádnou důkazní oporu. Soudům nepřísluší spekulovat, zda podpis uvedený na kopii dodejky připojené k napadenému rozhodnutí je či není podobný podpisům JUDr. Andrýska na jiných dodejkách obsažených ve správním spise (viz písemnosti č. j. 6648/07/288934/0333, č. j. 13329/07/288934/0333, č. j. 44886/07/288934/0333 apod.) či zda je přebírání zásilek osobně advokátem praxí atypickou. Ostatně skutečnost, že písemnosti přebíral zástupce stěžovatele osobně vyplývá i např. z úředních záznamů ze dne 31. 1. 2007 a dne 19. 3. 2007. Jak vyplývá ze správního spisu, lze za doklad o doručení považovat zejména originál úhrnného dodacího lístku doporučených zásilek, z něhož mimo jiné vyplývá, že zásilka podaná dne 2. 7. 2007 pod podacím číslem R20675 na poště Brno I., obsahující napadené rozhodnutí, byla JUDr. Andrýskem převzata osobně. Převzetí zásilky bylo potvrzeno jménem a příjmením, razítkem advokáta, podpisem a číslem občanského průkazu zástupce stěžovatele. Nutno dodat, že stěžovatel stran namítaného nedoručení rozhodnutí žalovaného dne 9. 7. 2007 blíže neuvádí žádné konkrétní okolnosti, z nichž by bylo možno dovozovat jinou skutkovou verzi reality, než jakou předestřel žalovaný a soud I. stupně. Např. stěžovatel

nenamítal, že by mu i další písemnosti, které jeho zástupce převzal a potvrdil jejich přijetí svým razítkem a podpisem rovněž nebyly doručeny a že se i v ostatních případech nejedená o jeho podpis. Stejně tak nebylo stěžovatelem namítáno, že došlo např. k odcizení občanského průkazu zástupce, zneužití neoprávněnou osobou apod. Jakkoli se stěžovatel domáhal svědecké výpovědi svého zástupce v řízení před soudem, bylo by lze uvedené prohlášení hodnotit jako pouhé potvrzení toho, co stěžovatel tvrdil, nejednalo by se však o důkaz, který by relevantním způsobem mohl vyvrátit zjištění žalovaného podepřené důkazy obsaženými ve správním spise. I v tomto případě lze přisvědčit postupu krajského soudu, který nepřistoupil k provedení navrhovaného důkazu, s odůvodněním, že stěžovatel krom tvrzení zástupce žádný jiný relevantní důkazní prostředek nenabídl.

Setrval-li tedy stěžovatel na svém názoru pouze a jen v rovině tvrzení, nikoli důkazní, nelze označit stěžovatelem namítané skutečnosti, tj. že na dodejce není podpis zástupce, jako skutková tvrzení, která jsou skutečně způsobilá prokázané doručení zpochybnit. Stěžovatelova skutková verze nevyplývá z žádného z důkazů obsažených ve správním spise a tento fakt nelze vyvrátit argumentačně úsporným prohlášením zástupce stěžovatele o opaku. Nejvyšší správní soud vnímá tento přístup stěžovatele spíše jako účelovou snahu zvrátit právní účinky nastolené doručením. Takovýto přístup nelze, dle názoru zdejšího soudu akceptovat a připustit tímto zneužívání procesních institutů k obcházení a k cíleným obstrukcím, v konečném výsledku znemožňujícím faktické působení práva. Dle názoru zdejšího soudu žalovaný dostál své povinnosti podle ust. § 31 odst. 8 písm. a) zákona o správě daní, když prokázal doručení vlastní písemnosti stěžovateli, resp. jeho zástupci dne 9. 7. 2007. Obstarané důkazy jsou plnohodnotným nahrazením originálu dodejky a nelze dospět k jinému závěru, než že se žalovanému podařilo jiným vhodným způsobem prokázat doručení předmětných písemností. Na tomto místě lze odkázat např. na rozsudek zdejšího soudu ze dne 1. 3. 2006, č. j. 1 Afs 43/2005 - 103 (přist. na www.nssoud. cz), v němž soud uvedl: *„Doručenka je toliko jedním z důkazních prostředků, jimiž se prokazuje skutečnost, zda došlo či nedošlo k doručení písemnosti, byť důkazním prostředkem nejčastějším, nejobvyklejším a patrně i nejspolehlivějším. Je-li doručenka neúplná, nesprávně vyplněná, popřípadě chybí-li zcela, je nutno zvážit, zda závěr o doručení písemností nevyplývá z jiných důkazních prostředků.“*

Lze tedy uzavřít, že se stěžovateli nepodařilo zpochybnit důkazy o které žalovaný a soud I. stupně opřely svůj závěr o doručení předmětné písemnost, a tudíž nepochybily, pokud při svých závěrech z výše uvedených důkazů vycházely. Tvrzení stěžovatele, že mu nebylo doručeno napadené rozhodnutí dne 9. 7. 2007, nýbrž až dnem 13. 5. 2009 při nahlížení do spisu, nemůže ovlivnit správnost závěru o řádném doručení písemnosti, neboť tato tvrzená skutečnost nemůže zpochybnit doručení řádně doložené důkazními prostředky obsaženými ve správním spise.

Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že krajský soud, pokud žalobu stěžovatele odmítl pro opožděnost dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., rozhodl zcela v souladu se zákonem.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 *a contrario* za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti náleželo (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve

spojení s § 120 s. ř. s.), soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti podle obsahu spisu nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. prosince 2010

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu